

Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (piektā palāta)

2019. gada 24. oktobrī*

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Nodokļi – Fizisko personu ienākumu nodoklis –
Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu nepieņemamība

Apvienotajās lietas C-469/18 un C-470/18

par diviem lūgumiem sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Hof van Cassatie* (Kasācijas tiesa, Beļģija) iesniedza ar lēmumiem, kas pieņemti 2018. gada 28. jūnijā un kas Tiesā reģistrēti 2018. gada 19. jūlijā, tiesvedībā

IN (C-469/18),

JM (C-470/18)

pret

Belgische Staat,

TIESA (piektā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs J. Regans [*E. Regan*], tiesneši K. Likurģs [*C. Lycourgos*], E. Juhāss [*E. Juhász*], M. Ilešiĉs [*M. Ilešič*] un I. Jarukaitis [*I. Jarukaitis*] (referents),

ģenerālvokāte: J. Kokote [*J. Kokott*],

sekretārs: A. Kalots Eskobars [*A. Calot Escobar*],

ņemot vērā rakstveida procesu,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

- IN un JM vārdā – *J. Verbist, advocaat*,
- Beļģijas valdības vārdā – *J.-C. Halleux* un *P. Cottin*, kā arī *C. Pochet*, pārstāvji, kuriem palīdz *W. van Eeckhoutte, advocaat*,
- Itālijas valdības vārdā – *G. Palmieri*, pārstāve, kurai palīdz *P. Gentili, avvocato dello Stato*,
- Nīderlandes valdības vārdā – *M. Bulterman* un *J. Hoogveld*, pārstāvji,
- Eiropas Komisijas vārdā – *H. Krämer* un *W. Roels*, pārstāvji,

* Tiesvedības valoda – holandiešu.

noklausījusies ģenerālvokāta secinājumus 2019. gada 11. jūlija tiesas sēdē,
pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- 1 Lūgumi sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt Eiropas Savienības Pamattiesību hartas (turpmāk tekstā – “Harta”) 47. pantu.
- 2 Šie lūgumi tika iesniegti saistībā ar tiesvedību starp IN (lieta C-469/18) un JM (lieta C-470/18), no vienas puses, un *Belgische Staat* (Beļģijas valsts), no otras puses, par paziņojumiem par nodokli, ko Beļģijas nodokļu iestādes izdevušas par 1997. un 1998. nodokļu gadu un ar ko ir labotas to fizisko personu nodokļa deklarācijas.

Starptautiskās tiesības

- 3 1962. gada 27. jūnija Līguma par izdošanu un savstarpēju palīdzību krimināllietās starp Beļģijas Karalisti, Luksemburgas Lielhercogisti un Nīderlandes Karalisti 20. pantā ir noteikts:

“1. Pēc līgumslēdzējas puses, kas ir lūguma iesniedzēja, lūguma līgumslēdzēja puse, kas ir lūguma saņēmēja, ciktāl to pieļauj valsts tiesības, konfiscē un nodod priekšmetus, kas:

- a) var tikt izmantoti kā pierādījumi;
- b) ir tikuši iegūti, izdarot noziedzīgu nodarījumu, un ir tikuši atrasti pirms vai pēc apcietinātās personas nodošanas.

2. Nodošanai ir jāsaņem tās vietas, kur ir notikusi kratīšana vai konfiskācija, tiesas padomes palātas piekrišana, kas izlemj, vai konfiscētās lietas pilnībā vai daļēji ir jānodod prasītājam. Tā var izdot rīkojumu par to priekšmetu atdošanu, kas nav tieši saistīti ar noziedzīgo nodarījumu, par kura izdarīšanu tiek turēta aizdomās persona, un attiecīgā gadījumā pieņem lēmumu par trešo personu, kuru īpašumā atrodas priekšmeti, vai citu tiesīgo personu iebildumiem.

[..]”

Pamatlietas un prejudiciālie jautājumi

- 4 Fakti, kas attiecas uz abām pamatlietām, *mutatis mutandis* ir identiski lietās C-469/18 un C-470/18. Tos var rezumēt šādi.
- 5 Prasītāji pamatlietās ir datoru, kā arī datora detaļu tirdzniecības un izplatīšanas uzņēmumu pilnvarotie administratori. 1996. gadā attiecībā uz šiem uzņēmumiem notika kriminālizmeklēšana, kas tika veikta, pamatojoties uz Beļģijas nodokļu iestāžu sūdzību, kuras 1995. gada laikā uzsāka izmeklēšanas attiecībā uz karuseļa veida krāpšanu pievienotās vērtības nodokļa (PVN) jomā.
- 6 Kriminālizmeklēšanas ietvaros Luksemburgā tika izpildīts tiesiskās palīdzības lūgums, kura laikā Luksemburgas bankas direktors, kad to uzklauzīja Luksemburgas izmeklēšanas tiesnesis, piedaloties tā Beļģijas līdziniekam, iesniedza bankas dokumentus attiecībā uz prasītājiem pamatlietās. Tomēr šī nodošana notika, neprasot vietas, kur notika kratīšanas un konfiskācijas, proti, Luksemburgas

apgabaltiesas, tiesas palātas padomes piekrišanu, kas prasīta Līguma par izdošanu un savstarpēju palīdzību krimināllietās starp Beļģijas Karalisti, Luksemburgas Lielhercogisti un Nīderlandes Karalisti 20. pantā.

- 7 Pēc atļaujas iepazīties ar krimināllietu un izgatavot tās kopijas saņemšanas Beļģijas nodokļu iestāde izdeva paziņojumu par nodokli, ar kuru tika labota prasītāju pamatlietās iesniegtā fiziskās personas nodokļa deklarācija un izdots rikožums samaksāt nodokļus no rūpniecisku un komerciālu uzņēmumu peļņas 536 738,94 EUR apmērā par 1997. gadu un 576 717,62 EUR apmērā par 1998. gadu, kas tika pārskaitīti uz Luksemburgas kontu.
- 8 Tā kā sūdzības, ko prasītāji pamatlietās iesniedza par šo paziņojumu par nodokli, tika noraidītas, viņi cēla prasību, lai saņemtu nodokļa atvieglojumu to maksājamiem nodokļiem, apgalvojot, ka bankas dokumenti ir tikuši iegūti nelikumīgi un tādējādi nevar pamatot lēmumu uzlikt nodokli. Šī prasība tika apmierināta ar pirmās instances tiesas spriedumu, kas tika atcelts apelācijas tiesvedībā. Līdz ar to prasītāji pamatlietā iesniedza kasācijas sūdzību.
- 9 Iesniedzējtiesā *Hof van Cassatie* (Kasācijas tiesa, Beļģija) prasītāji pamatlietā apgalvoja it īpaši, ka no Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas (turpmāk tekstā – “ECPAK”), kas ir parakstīta Romā 1950. gada 4. novembrī, 8. panta un Hartas 7. panta izriet, ka fizisko personu bankas datu nodošana ir iespējama vienīgi tad, ja tiek ievērotas šajā ziņā paredzētās tiesiskās procedūras. Tas tā neesot bijis šajā gadījumā, jo to pamattiesības uz privātās dzīves neaizskaramību esot tikušas pārkāptas. Šādu pierādījumu iegūšana, pārkāpjot šādas tiesības, esot pretēja tam, ko var sagaidīt no iestādes, kas rikožas saskaņā ar labas pārvaldības principiem, un tādējādi šo pierādījumu izmantošana esot jāuzskata par nepieļaujamu jebkādos apstākļos.
- 10 Šajā ziņā prasītāji pamatlietās atsauca uz 2015. gada 17. decembra spriedumu *WebMindLicenses* (C-419/14, EU:C:2015:832), apgalvojot – ja saistībā ar ienākumu nodokļa iekasēšanu Beļģijas tiesībās būtu jāatzīst iespēja, ka tiek izmantoti pierādījumi, kas iegūti, pārkāpjot pamattiesības, tas radītu, ievērojot Beļģijas Konstitūcijā garantēto vienlīdzīgo attieksmi un nediskrimināciju, nepamatotu atšķirīgu attieksmi pret nodokļu maksātāju, no kura tiek iekasēts ienākumu nodoklis, un nodokļu maksātāju, no kura tiek iekasēts PVN.
- 11 Iesniedzējtiesa, pirmkārt, norāda, ka Beļģijas nodokļu tiesiskais regulējums neietver vispārēju tiesību normu, kas aizliegtu nelikumīgi iegūtus pierādījumus izmantot, lai pierādītu nodokļu parādu un vajadzības gadījumā radītu palielinājumu vai naudas sodu. Tas, ka iestāde izmanto šādus pierādījumus, esot jānovērtē, ievērojot labas pārvaldības un tiesību uz lietas taisnīgu izskatīšanu principus. Izņemot, ja likumdevējs paredz īpašas sankcijas šajā ziņā, šādu pierādījumu izmantošana nodokļu lietās varot tikt liegta vienīgi tad, ja tie ir iegūti veidā, kas šajā ziņā ir pretējs tam, kas var tikt sagaidīts no iestādes, kura rikožas saskaņā ar labas pārvaldības principu, ja šī izmantošana ir uzskatāma par nepieļaujamu jebkādos apstākļos vai ja šī izmantošana apdraud nodokļu maksātāja tiesības uz lietas taisnīgu izskatīšanu tiesā. Izdarot šādu vērtējumu, tiesa it īpaši varētu ņemt vērā vienu vai vairākus šādus aspektus: nelikumības tīri formālais raksturs, tās ietekme uz tiesībām vai brīvību, ko aizsargā pārkāptā norma, tas, vai iestāde nelikumību ir pieļāvusi ar nodomu vai bez tā, un apstākļi, ka pārkāpuma smagums būtiski pārsniedz pieļauto nelikumību.
- 12 Otrkārt, iesniedzējtiesa citē 2015. gada 17. decembra spriedumu *WebMindLicenses* (C-419/14, EU:C:2015:832) un norāda, ka šajā spriedumā Tiesa ir nospriedusi, ka PVN iekasēšanas jomā pierādījumi, kas iegūti, pārkāpjot pamattiesības, ir jānoraida. Savukārt no Eiropas Cilvēktiesību tiesas judikatūras izrietot, ka tāda pierādījuma izmantošana, kas iegūts, pārkāpjot ECPAK 8. pantu, obligāti nerada ECPAK 6. panta 1. punktā garantēto tiesību uz lietas taisnīgu izskatīšanu pārkāpumu un ka ECPAK 13. pants pats par sevi neprasa, lai šāds pierādījums netiktu pielaists debatēs.

- 13 Ņemot vērā šo Eiropas Cilvēktiesību tiesas judikatūru, iesniedzējtiesa uzskata par nepieciešamu, lai Tiesai no jauna tiktu uzdots jautājums par to, vai PVN jomā Hartas 47. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tas jebkādos apstākļos liedz izmantot pierādījumus, kas iegūti, neievērojot Hartas 7. pantā garantētās tiesības uz privātās dzīves neaizskaramību, vai tādējādi, ka tas pieļauj tādu valsts tiesisko regulējumu, saskaņā ar kuru tiesai, kas izskata jautājumu par to, vai šādu pierādījumu var izmantot, lai pamatotu PVN iekasēšanu, ir jāveic tāda pārbaude kā iepriekš minētā.
- 14 Iesniedzējtiesa precizē, ka, lai gan pamatlietas attiecas uz ienākumu nodokļiem un tātad runa nav par Savienības tiesībās ietilpstošu jomu, atbilde uz katrā no saistītajām lietām uzdoto jautājumu ir vajadzīga, lai varētu novērtēt nevienlīdzīgu attieksmi, uz ko atsaucas prasītāji pamatlietās, kas pastāv starp nodokļu maksātāju, no kura tiek iekasēts fiziskas personas ienākumu nodoklis, un nodokļu maksātāju, no kura tiek iekasēts PVN.
- 15 Šādos apstākļos *Hof van Cassatie* (Kasācijas tiesa) nolēma apturēt tiesvedības lietās C-469/18 un C-470/18 un uzdot Tiesai šādu prejudiciālu jautājumu, kas ir vienādi formulēts abās šajās lietās:
- “Vai [...] Hartas 47. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tam saistībā ar [PVN] katrā ziņā ir pretrunā tādu pierādījumu izmantošana, kas ir iegūti, pārkāpjot Hartas 7. pantā garantētās tiesības uz privātās dzīves neaizskaramību, vai arī ar to tiek pieļauts valsts tiesiskais regulējums, saskaņā ar kuru tiesai, kurai ir jāizlemj, vai šādu pierādījumu drīkst izmantot kā pamatu, nosakot PVN, ir jāveic izvērtējums, kāds tas ir aprakstīts [lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu motīvu daļā]?”

Tiesvedība Tiesā

- 16 Ar Tiesas priekšsēdētāja 2018. gada 6. septembra rīkojumu lietas C-469/18 un C-470/18 tika apvienotas rakstveida procesam un sprieduma taisīšanai.

Prejudiciālo jautājumu pieņemamība

- 17 Kā ir norādījusi iesniedzējtiesa, situācija pamatlietās, kas attiecas uz fizisku personu ienākumu nodokļa deklarāciju labojumiem, neietilpst Savienības tiesību piemērošanas jomā.
- 18 Jānorāda, ka fakts, ka pamatlietās pierādījumi ir iegūti kriminālprocesā, kas ir uzsākts, pamatojoties uz Beļģijas nodokļu iestādes sūdzību, kura bija izmeklējusi krāpšanas PVN jomā, pats par sevi nenozīmē, kā ģenerāladvokāte ir norādījusi secinājumu 66. punktā, ka to izmantošana fiziskas personas nodokļu deklarāciju labošanai ir Savienības tiesību īstenošana Hartas 51. panta 1. punkta izpratnē. Šādas izmantošanas saikne ar Savienības tiesībām nav ciešāka par līdzību, kas dalībvalstī var pastāvēt starp noteikumiem attiecībā uz PVN iekasēšanu un tiem, kas attiecas uz fizisko personu ienākumu nodokļa iekasēšanu, vai vienas no šīm jomām netiešu ietekmi uz otru (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2014. gada 10. jūlijs, *Julián Hernández u.c.*, C-198/13, EU:C:2014:2055, 34. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 19 Šajā gadījumā Tiesa tātad, ievērojot Hartu, tiesisko regulējumu vai valsts judikatūru, kas piemērojamas fizisko personu ienākumu nodokļa iekasēšanas procedūrā, kura attiecas uz prasītājiem pamatlietās, nevar izvērtēt pierādījumus, kas, kā apgalvo iesniedzējtiesa, ir tikuši iegūti nelikumīgi.
- 20 Tomēr, lai gan pamatlietas attiecas uz fizisko personu ienākumu nodokli, iesniedzējtiesa, kuras jautājumi tieši attiecas uz Hartas 47. panta interpretāciju, faktiski vēlas noteikt, kādā mērā Savienības tiesības ļauj vai neļauj izmantot nelikumīgi iegūtus pierādījumus PVN iekasēšanas nolūkiem. Pēc tās domām, šajā ziņā varētu būt atšķirības starp Tiesas piedāvāto risinājumu 2015. gada 17. decembra spriedumā lietā *WebMindLicenses* (C-419/14, EU:C:2015:832) un Eiropas Cilvēktiesību tiesas

judikatūru. Atbilde uz uzdotajiem jautājumiem tai esot vajadzīga, lai varētu novērtēt nevienlīdzīgo attieksmi, uz ko prasītāji pamatlietās atsauca un kas esot pastāvējusi starp nodokļu maksātāju, kurš, kā šajā gadījumā, maksā fiziskās personas ienākumu nodokli, un nodokļu maksātāju, kas maksā PVN.

- 21 Šajā ziņā jāatgādina, ka Tiesa ir atzinusi, ka tās kompetencē ir lemt par lūgumiem sniegt prejudiciālus nolēmumus par Savienības tiesību normām situācijās, kurās pamatlietas fakti neietilpst šo tiesību piemērošanas jomā, bet kurās šīs normas ir kļuvušas piemērojamas ar valsts tiesībām tāpēc, ka tajās ir atsauce uz Savienības tiesību normu saturu (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2012. gada 18. oktobris, *Nolan*, C-583/10, EU:C:2012:638, 45. punkts, un 2016. gada 15. novembris, *Ullens de Schooten*, C-268/15, EU:C:2016:874, 53. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 22 Ja valsts tiesības saistībā ar šīs valsts īpašo iekšējo situāciju paredz tādas pašas risinājumus kā Savienības tiesības, lai, piemēram, nepieļautu diskrimināciju pret valsts pilsoņiem vai iespējamus konkurences traucējumus vai arī lai nodrošinātu vienādu procedūru salīdzināmās situācijās, no Savienības tiesībām pārņemto noteikumu vai jēdzienu vienveidīga interpretācija neatkarīgi no apstākļiem, kādos tos paredzēts piemērot, ir Savienības interesēs – lai novērstu interpretācijas atšķirības nākotnē (šajā nozīmē skat. spriedumus, 1990. gada 18. oktobris, *Dzodzi*, C-297/88 un C-197/89, EU:C:1990:360, 37. punkts; 1997. gada 17. jūlijs, *Leur-Bloem*, C-28/95, EU:C:1997:369, 32. punkts, un 2012. gada 18. oktobris, *Nolan*, C-583/10, EU:C:2012:638, 46. punkts).
- 23 Tādējādi Tiesas veikta Savienības tiesību normu interpretācija situācijās, kas neietilpst to piemērošanas jomā, ir pamatota, ja ar valsts tiesībām, lai tiktu nodrošināta vienāda attieksme šādās situācijās un situācijās, kuras ietilpst Savienības tiesību piemērošanas jomā, šīs tiesību normas ir padarītas tieši un bez nosacījumiem piemērojamas (spriedumi, 2012. gada 18. oktobris, *Nolan*, C-583/10, EU:C:2012:638, 47. punkts, kā arī 2018. gada 7. novembris, C un A, C-257/17, EU:C:2018:876, 33. punkts).
- 24 Līdz ar to tādā situācijā, kāda ir pamatlietās, kas neietilpst Savienības tiesību piemērošanas jomā, iesniedzējtiesai atbilstoši tam, kas ir prasīts Tiesas Reglamenta 94. pantā, Tiesai ir jānorāda, kādā veidā strīds, ko tā izskata, ir saistīts ar Savienības tiesību normām, kas prasīto prejudiciālo interpretāciju padara vajadzīgu strīdus atrisināšanai (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2016. gada 15. novembris, *Ullens de Schooten*, C-268/15, EU:C:2016:874, 55. punkts, un 2018. gada 20. septembris, *Fremoluc*, C-343/17, EU:C:2018:754, 22. punkts).
- 25 Ciktāl Savienības tiesībās nav paredzēti noteikumi par pierādījumu iegūšanu saistībā ar krāpšanu PVN jomā un ciktāl dalībvalstīm ir jānosaka šādi noteikumi, ievērojot Savienības tiesību efektivitātes principu un ar šīm tiesībām garantētās tiesības (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2015. gada 17. decembris, *WebMindLicenses*, C-419/14, EU:C:2015:832, 65.–68. punkts, kā arī 2019. gada 17. janvāris, *Dzivev u.c.*, C-310/16, EU:C:2019:30, 24. punkts), atsaukšanās valsts tiesībās uz Savienības tiesībām šķiet grūti iedomājama šajā jomā. Katrā ziņā no iesniedzējtiesas lēmuma neizriet, ka Beļģijas tiesībās šāda atsauce būtu.
- 26 No visiem iepriekš minētajiem apsvērumiem izriet, ka iesniegtie prejudiciālie jautājumi ir jāatzīst par nepieņemamiem.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 27 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (piektā palāta) nospriež:

Prejudiciālie jautājumi, ko *Hof van Cassatie* (Kasācijas tiesa, Beļģija) ir iesniegusi ar 2018. gada 28. jūnija lēmumu, ir nepieņemami.

[Paraksti]